

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет філології
Кафедра української філології та міжкультурної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація 014.01 «Українська мова і література»

Розробники

Косарева Г.С.

В.о. завідувача кафедри
української філології
та міжкультурної комунікації

Лебединцева Н.М.

Гарант освітньої програми
«Теорія і методика навчання:
Українська мова і література та
англійська мова»

Жвава О.А.

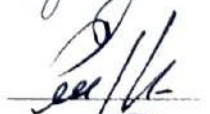
Декан факультету філології

Зубенко Т.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Українська усна народна творчість
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
Спеціальність	014. «Середня освіта»
Спеціалізація	014.01. «Українська мова і література»
Освітня програма	Теорія і методика навчання: Українська мова і література та англійська мова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	1
Навчальний рік	2022-2023
Номер семестра	2
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття – годин самостійної роботи студентів	27 27 66
Відсоток аудиторного навантаження	45%
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета курсу: з'ясувати поняття «українська література» в її географічних та часових межах, ознайомити студентів з основними тенденціями українського літературного процесу Х-ХVIII століть, з кращими зразками художньої літератури означеного періоду та їх зв'язку із сучасними світовими надбаннями; навчити студентів читати тексти давньоруською мовою, володіти термінологією літературознавчої медієвістики.

Завдання курсу:

- розкрити загальні закономірності розвитку української літератури XI-XVIII ст.;
- ознайомити студентів з історичними та культурними особливостями формування давньої української літератури XI-XVIII ст.;
- розглянути характерні проблемно-тематичні та стилістичні риси літературних пам'яток та художніх творів Київської Русі до кінця XVIII ст.;
- навчити студентів критично сприймати наукові публікації тенденційного характеру;
- вчити студентів елементам наукової роботи при написанні рефератів та доповідей з питань, введених для самостійного опрацювання;
- формувати власний погляд на художні явища, поглиблювати вміння студентів аналізувати художні твори;
- навчити студентів читати та аналізувати твори давньої української літератури, а також користуватися відповідними історико-літературними джерелами.

Компетентності та очікувані результати навчання.

Знання й розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності (ЗК2), здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК7), здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї (ЗК10); володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень (ФК1), Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання української мови та літератури, англійської мови (ФК3), здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, англійської мови, теорії та історії української літератури в процесі навчання (ФК8), здатність орієнтуватися в літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання української та англійської мов, української літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів (ФК9), інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту (ФК10); здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти) (ПК1), здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві (ПК4); знати базові відомості основних розділів мовознавства і літературознавства (ПРН1), критично оцінювати власну навчальну та навчально-наукову, частково-пошукову діяльність і робити висновки щодо самоосвіти, саморозвитку й професійного самовдосконалення (ПРН12), Керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу, співробітництва та емпатійної культури (ПРН15), застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (ПРН17), характеризувати теоретичні та практичні

аспекти конкретної філологічної / педагогічної / методичної галузі (ПРН19), здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН20), дотримуватися принципів академічної доброчесності (ПРН21), здатність працювати результативно індивідуально в групах задля опрацювання певних завдань і формування коректних висновків (ПРН22), висловлювати й аргументувати свою думку стосовно конкретних питань мовознавства й літературознавства (ПРН25), усвідомлювати й дотримуватися етичних норм поведінки (ПРН26), встановлювати й осмислювати елементарні міждисциплінарні зв'язки (ПРН27), переглядати свої погляди й судження та міняти спосіб дій за наявності переконливих аргументів (ПРН28), пояснювати доступно й аргументовано сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору як фахівцям, так і учням (ПРН29).

У результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- основні тенденції розвитку давньої української літератури; періодизацію давньої літератури та головні здобутки кожного періоду;
- взаємодію оригінальної та перекладної літератури;
- основні етапи життєвого й творчого шляху видатних письменників

зазначеного періоду;

- напам'ять поезії зазначених авторів;
- оцінку вивчених творів у літературознавчих дослідженнях.

повинні вміти:

- розумітися на складових українського літературного процесу;
- характеризувати основні рушійні чинники розвитку української літератури;
- знати визначальні явища і факти української літератури, зокрема літературні тексти різних жанрів, термінологію;
- аналізувати художні твори української літератури з точки зору їх естетичної вартості, культуротворчої цінності, суспільного значення тощо;
- орієнтуватись у змісті тих художніх творів, вивчення яких передбачене програмою цього курсу.

3. Програма навчальної дисципліни

	Теми	Лекції	Практичні	СР
1	Передумови виникнення та особливості розвитку давньої української літератури.	2	2	7
2	Літописання старокиївське та галицько-волинське	2	2	7
3	«Слово о полку Ігоревім» – пам'ятка літератури стародавньої України	2	2	7
4	Українська латиномовна поезія.	2	2	7
5	Полемічна література.	2	2	7
6	Україномовна книжна поезія XVI-XVII ст.	2	2	7
7	Українська стародавня драматургія	2	2	7
8	Фольклорна та книжна основа інтермедій	2	2	4
9	Історіографічна проза.	4	4	5
10	Творчість мандрівних дяків.	3	3	3
11	Традиції давнього письменства у новітній українській літературі	4	4	5
	Разом за курсом	27	27	66

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Вступ. Передумови виникнення та особливості розвитку давньої української літератури. Періодизація української літератури. Загальна характеристика доби. Біблія та її значення для розвитку літератури. Загальна характеристика Старого Завіту. Новий Завіт, особливості композиції. Інші твори релігійного спрямування (патристика, апокрифи, патерики, проповіді, послання, притчі тощо).
2	Літописання старокиївське та галицько-волинське. Літописи часів Київської Русі. Хрещення Київської Русі Володимиром Великим. Зародження оригінальної літератури Київської Русі. Літописи: «Повість минулих літ», Київський літопис, Галицько-Волинський літопис.
3	Агіографічна та ораторська проза літератури Київської Русі. Релігійна література. «Слово про Закон і Благодать» митрополита Іларіона. Дидактична література: «Повчання дітям» Володимира Мономаха. Кирило Турівський. Києво-Печерський патерик. «Моління» Данила Заточника. Розвиток перекладної літератури.
4	«Слово о полку Ігоревім» у контексті давньої української літератури XII-XIII ст. Історична основа «Слова». Повість про похід Ігоря Святославича на половців (із Київського літопису). Стилiстичні особливості «Слова». Проблема авторства «Слова о полку Ігоревім».
5	Особливості розвитку давньої української літератури в XIV-XVI ст. Історичні умови існування української культури в XIV-XVI ст. Українська література пізнього середньовіччя.
6	Полемічна література. Українсько-польські взаємини в XVI ст. Берестейська унія 1596 р. Полемічна література – тематика, стилістичні особливості. Жанр послання. Творчість І.Вишенського.
7	Україномовна книжна поезія XVI-XVII ст. Силабічне віршування. Жанрові

	різновиди. Поетична творчість К.Саковича, Л.Барановича, І.Величковського.
8	Українська стародавня драматургія. Драматургія і театр у давній українській літературі. Основні жанри драматургії в літературі XVII-XVIII ст. Духовна драма: містерії, міраклі, мораліте, вертеп. Шкільна драма. Діалоги.
9	Українська стародавня драматургія. Історична драма. Трагедокомедія Ф.Прокоповича «Володимир». Драма невідомого автора «Милість Божа».
10	Фольклорна та книжна основа інтермедій. Поняття про інтермедію та її дослідження літературознавцями. Інтермедії до драми Якуба Гаватовича та їх народнопоетичні джерела. Гумористично-побутові та соціально сатиричні мотиви інтермедій з Дернівського збірника.
11	Історіографічна проза. Розвиток української прози XVII - поч. XVIII ст. Ораторська, паломницька та агіографічна проза (творчість Інокентія Галятовського, Д.Туптала).
12	Історіографічна проза. Козацькі літописи. Історичні передумови виникнення Хмельниччини як культурного явища. Тема, авторство та популярні сюжети Літопису Самовидця. Літопис Самійла Величка – пам'ятка баокової прози XVIII ст
13	Творчість мандрівних дяків. Вірші-оразії, вірші-трагестії, пародії, поетична сатира. Творчість Івана Некрашевича.
14	Творчість мандрівних дяків. Творча спадщина Г.С.Сковороди. Життєві принципи та філософські погляди Г.С.Сковороди. Ідея «сродної праці» у байках і притчах мислителя. Мовні особливості стилю. Ліричні твори Г.Сковороди. Збірка «Сад божественних пісень».

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Давня українська література. Вступ. 1. Давнє письменство як об'єкт вивчення ІУЛ. 2. Жанрова своєрідність перекладної літератури Русі. 3. Біблія: склад, автори, час написання. 4. Українські видання Святого письма. 5. Біблія у творчості Т.Шевченка. 6. Художнє осмислення Біблії у творах І.Франка.
2	Літописання старокиївське та галицько-волинське. 1.Шляхи формування літописного жанру. 2.Композиція «Літопису Руського». 3.Ідейний зміст і структура «Повісті минулих літ».
3	«Слово о полку Ігоревім» – пам'ятка літератури стародавньої України 1. Ораторсько-проповідницька проза XI –XII ст. 2. Історична основа твору. Проблема авторства «Слова о полку Ігоревім». 3. Композиційні особливості пам'ятки. 4. Образна система твору. 5. «Слово о полку Ігоревім» та усна народна творчість. «Слово о полку Ігоревім» та українське мистецтво.
4	Українська латиномовна поезія 1. Барокова доба в українській літературі. 2. Українська латиномовна поезія – ренесансне явище українського письменства. 3. Творчий доробок Юрія Дрогобича. 4. Мотив автобіографізму у збірці «Пісні Павла Русина з Кросна» (1509 р.). «Роксоланія» (1584 р.) Севастьяна Фабіяна Кленовича – явище

	новолатинської поезії в Україні.
5	<p style="text-align: center;">Полемічна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про давню полемічну літературу (представники, твори). 2. Життєвий і творчий шлях Івана Вишенського. 3. Основна проблематика «Послання до єпископів». 4. Викриття поміщиків, католицького і греко-католицького духовенства. 5. Композиція і стильові особливості «Послання до єпископів».
6	<p style="text-align: center;">Україномовна книжна поезія XVI-XVII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення віршування в Україні. 2. Київські поетики XVII ст. та їх вплив на тогочасну поезію у стилі бароко. 3. Творчість Лазара Барановича.
7	<p style="text-align: center;">Україномовна книжна поезія XVI-XVII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Творчість Івана Величковського. 2. Художній світ і поетика віршів Климентія Зіновієва. 3. Тематика поезій Зіновієва. 4. Мова творів Климентія Зіновієва.
8	<p style="text-align: center;">Українська стародавня драматургія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генеза давньоукраїнського театру. 2. Шкільна драма: теорія драми, жанри. 3. Джерела та образи драми «Милість Божа».
9	<p style="text-align: center;">Українська стародавня драматургія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Життя та творчість Ф.Прокоповича. 2. Історія та сучасність трагедокомедії Ф.Прокоповича «Владимир». 3. Вертепна драма.
10	<p style="text-align: center;">Фольклорна та книжна основа інтермедій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про інтермедію та її дослідження літературознавцями. 2. Інтермедії до драми Якуба Гаватовича та їх народнопоетичні джерела. 3. Гумористично-побутові та соціально сатиричні мотиви інтермедій з Дернівського збірника.
11	<p style="text-align: center;">Історіографічна проза</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про козацькі літописи. 2. Час написання літопису Самовидця і питання його авторства. Головна тема літопису. 3. Показ суперечностей між козацькими верхами і низами в оповіданні про Чорну раду 1663 року. 4. Літопис Самійла Величка.
12	<p style="text-align: center;">Історіографічна проза</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Літопис Григорія Грабянки. 2. Образ Б.Хмельницького у козацьких літописах. <p>«Історія русів»: проблема авторства, тема та проблематика твору.</p>
13	<p style="text-align: center;">Творчість мандрівних дяків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про давньоукраїнську літературну сатиру та гумор (мандрівні дяки). 2. Життєві віхи Г.Сковороди. 3. Уславлення найвищих якостей людини: розуму, совісті, працьовитості у поезіях Сковороди. 4. Актуальна проблематика поезій Сковороди.
14	<p style="text-align: center;">Творчість мандрівних дяків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз віршів «Всякому городу», «Ой ти, птичко жовтобока», «Ах поля, поля зелені», «Кто сердцем чист й душою». 2. Поезія Сковороди і зарубіжна література. 3. Філософські погляди мислителя.

4.3. Самостійна робота

1. Реферат оформлюється згідно з загальноприйнятими вимогами до оформлення такого типу робіт (титульна сторінка, план, три елементи структури тексту – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел). Творча робота є альтернативою до написання реферату й містить елементи самостійного аналізу окремих творів давньоукраїнської літератури.

2. Прочитання художніх творів.
3. Написання словника термінів.

Список творів для прочитання

1. Біблія.
2. Літопис руський.
3. Києво-Печерський патерик.
4. Слово о полку Ігоревім.
5. Вишенський І. «Послання до єпископів» та ін.
6. Величковський І., Баранович Л. Поезії.
7. Зіновій Кліментій. Вірші. Приповіді посполиті.
8. Літопис Самовидця.
9. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки (окремі розділи).
10. Довгалевський М. Поетика: Сад поетичний.
11. Самійло Величко. Літопис (уривки).
12. Милість Божа.
13. Прокопович Ф. Владимир.
14. Інтермедії.
15. Історія русів.
16. Сковорода Г. Вірші, пісні, байки.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. «Повість минулих літ» – джерело української літератури XVI-XVIII ст.
2. Л. Махновець про авторство "Слова о полку Ігоревім".
3. Гіпотеза Б.Рибакова щодо авторства "Слова о полку Ігоревім"
4. Жанр "Слова" в літературі Київської Русі.
5. Чудо в художній структурі легенд "Києво-Печерського патерика" (Аналіз тексту за проблемою з орієнтацією на праці Ісіченка Ю.А., Абрамовича Д., Кречотня В.).
6. Мелетій Смотрицький як вчений-мовознавець і письменник-полеміст.
7. В.І. Кречотень – дослідник давньої української літератури.
8. Іван Вишенський та його твори в оцінці І. Франка.
9. Проповіді Антонія Радивиловського: джерела сюжетів та жанрове багатство вставних новел.
10. Літопис Самійла Величка як явище українського бароко.
11. Проблема авторства та часу написання Літопису Самовидця.
12. Зорова поезія Івана Величковського.
13. Соціально-побутові та філософсько-релігійні твори Кліментія Зіновієва.
14. Традиції давньоукраїнської літератури в новім українськім письменстві.
15. Оригінальність інтерпретації історії хрещення Русі у драмі "Володимир" Феофана Прокоповича.
16. "Історія русів": проблематика, авторство, публіцистичність.
17. Автобіографічна основа "Странствованій" Василя Григоровича-Барського.

18. Новаторство Г. Сковороди в жанрі байки.
19. Інтермедії до драм М. Довгалевського та їх зв'язок з народною творчістю.
20. Сатирична поезія XVIII ст. та український фольклор.
21. Києво-Могилянська академія і творчість мандрівних дяків.
22. Образ Г. Сковороди в українській літературі XIX-XX ст.
23. Ораторсько-учительська проза Київської Русі.
24. "Моленіє" Данила Заточника.
25. Творчість Стефана Зизанія.
26. Творчість Захарія Копистянського.
27. Давньоукраїнські письменники-полемісти.
28. Проповідницька проза XVII ст.
29. Лазар Баранович – відомий письменник XVII ст.
30. Іонакій Галятовський – учень Л.Барановського.
31. Полеміст із Закарпаття Михайло Андрелла.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчальні посібники та підручники, доступ до цифрових платформ, мережа Інтернет, тексти, словники та довідники з літературознавства та історії української літератури. Дисципліна викладається з використанням дистанційного навчання на базі електронної інформаційної системи Moodle.

5. Підсумковий контроль

Іспит з навчальної дисципліни «Історія української літератури (давня українська література)» проводиться в усній формі. Студенти отримують іспитові питання у формі білетів. Кожний білет містить 3 питання: 1) Загальне питання з історії розвитку літератури Київської Русі; 2) Загальна характеристика певного етапу розвитку давньої української літератури XIV-XVIII ст.; 3) Аналіз конкретного художнього твору давньої української літератури.

Зразок білету

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ПЕТРА МОГИЛИ

Рівень вищої освіти	бакалавр
Спеціальність	014 «Середня освіта»
Спеціалізація	014.01 «Українська мова і література»
Семестр	2
Навчальна дисципліна	«Давня українська література»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Жанрова система перекладної літератури киеворуського періоду. (15 б.)
2. «Синопис»: його зміст і значення для розвитку освіти, науки, культури. (15 б.)
3. Зробіть ідейно-тематичний аналіз твору «Тренос» Мелетія Смотрицького. (10 б.)

Питання до іспиту

1. Загальна характеристика періодів розвитку давньої української літератури.
2. Перекладна література Київської Русі: час і причини появи. Перший південнослов'янський вплив.
3. Жанрова система перекладної літератури киеворуського періоду.
4. Біблійні книги Старого та Нового заповітів, форми перекладу та функціонування в українській літературі. Найвідоміші переклади біблійних книг.

5. Виникнення руського літописання: час і причини. «Повість временних літ»: історія створення, редакції, композиція. Реалізація ідеї незалежності Руської землі у літописанні XII-XIII ст.
6. Образ ідеального князя у творах киеворуського періоду.
7. Оригінальна житійна література. Княжі житія. Образ князя-мученика.
8. Києво-Печерський патерик: історія створення, ідейна спрямованість пам'ятки.
9. «Повчання дітям» Володимира Мономаха: час і причини написання, композиція. Образ ідеального князя.
10. Ораторська література Київської Русі. Творчість митрополита Іларіона, Кирила Туровського, Феодосія Печерського.
11. «Слово про Закон і Благодать» Іларіона як зразок ораторської прози XII ст., політичний зміст та історико-літературне значення твору.
12. Поняття про паломницьку літературу. Загальний зміст та головна ідея «Ходіння» Даниїла.
13. Історія відкриття і видання «Слова про Ігорів похід», проблеми автентичності, датування та авторства.
14. Художні переклади і переспіви «Слова про Ігорів похід».
15. Відображення історії та сучасності у «Слові про Ігорів похід».
16. Ідейний зміст «Слова про Ігорів похід», реалізація ідеї у композиції твору.
17. Система образів «Слова про Ігорів похід». Образ Руської землі.
18. Історичні умови розвитку та особливості літературного процесу XIII-I половини XVI ст.
19. Культурно-освітній рух в Україні у другій половині XVI-першій половині XVII ст.
20. Латиномовна українська поезія XV-XVI ст., її патріотичний характер.
21. Полемічна література: час і причини виникнення. Шляхи розвитку.
22. Мелетій Смотрицький «Тренос»: образ Матері-Церкви, фольклорні та літературні традиції творення.
23. «Послання до єпископів» Івана Вишенського: причини написання, ідейно-тематичний зміст, особливості композиції та творення образів.
24. «Вірші на жалосний погреб... Петра Сагайдачного» Касіяна Саковича: ідейно-тематичний зміст, жанрова природа, стилеві особливості. Образ українського козацтва у творі.
25. Історична поезія XVII ст.: теми, образи, зв'язок з фольклором.
26. Вірші Климентія Зіновієва: історія відкриття і вивчення, тематично-ідейний зміст.
27. Іван Величковський як представник українського барокового віршування.
28. Шкільна драма, її походження, система жанрів, зв'язок із західно-європейським театром.
29. Інтермедія як форма драматичної творчості. Інтермедії до драми Якуба Гаватовича.
30. Вертепна драма: походження, зв'язок з євангельським текстом, мотиви, композиція, образна система.
31. Драма Феофана Прокоповича «Владимир»: її новаторський характер, жанр і композиція, образ князя Володимира.
32. Драма «Милость Божія»: основна ідея, композиція та образна система.
33. Діалог Семена Дівовича «Розмова Великої Росії з Малоросією»: проблематика, історіософія, особливості жанрової природи.
34. Козацькі літописи: час і мета написання. Літопис Григорія Грабянки.
35. Образ Богдана Хмельницького та інших гетьманів у Літописі Самовидця.
36. Літопис Самійла Величка як явище літературного бароко.
37. «Синопис»: його зміст і значення для розвитку освіти, науки, культури.

38. Літературна творчість мандрівних дяків.
39. Філософські та суспільно-політичні погляди Григорія Сковороди.
40. Збірка Григорія Сковороди «Сад божественних пісень»: основні мотиви та образи. Особливості версифікаційної практики Григорія Сковороди.
41. «Байки харківські» Г.Сковороди: композиція, тематика, зв'язок із античністю.
42. Письменники XIX ст. про Григорія Сковороду.
43. Іван Франко – дослідник давньої української літератури.
44. Києво-руська література і література XX ст.
45. «Історія русів»: проблематика, авторство, поетика.
46. Вплив освіти і книгодрукування на розвиток давньої української літератури.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Види роботи	Макс. кількість балів
II семестр		
1	усне опитування студентів за питаннями, які виносяться на практичне заняття	12*3 = 36
2	Контрольна робота № 1 «Література Київської Русі»	5
3	Контрольна робота № 2 «Література доби Бароко»	5
4	Реферат/творча робота	10
5	Словник термінів	4
	Разом	100

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів.

Робота на практичних заняттях оцінюється в межах 3х балів – відповідно до рівня складності та обсягу матеріалу, опрацьованого в процесі підготовки до заняття, а також за ступенем інформативності та якості відповідей студента протягом самого заняття:

3 б.	Студент активно працює протягом заняття, виконує всі завдання, демонструє вільне володіння матеріалом, передбаченим темою заняття.
2б.	Студент активно працює протягом заняття, виконує завдання з незначними похибками, демонструє достатнє володіння матеріалом.
1 б.	Студент не бере активної участі в роботі під час практичного заняття, але правильно виконує частину завдань (20–30 %).

Написання контрольних робіт оцінюється в межах 5 балів:

Контрольні роботи оцінюються за критеріями якості та повноти аналізу термінології та предметних обізнаність студента із жанровим різноманіттям творів давнього письменства.

Контрольні роботи мають відповідати критеріям:

1. Повнота розкриття визначення терміну, наявність відповідних теоретичних знань щодо окресленого терміну; 2б.
2. Цілісний аналіз давньоукраїнських творів різних жанрів.

Приклад контрольної роботи № 1:

Варіант № 0

1. З'ясуйте поняття «патерик» Наведіть приклади патериків та їхніх авторів.

2. Охарактеризуйте жанрові особливості агіографічного твору (твір на вибір студента).

*Приклад контрольної роботи №2:
Варіант № 0*

1. Що означає термін «епіталама». Наведіть приклади творів цього жанру.
2. Охарактеризуйте жанрові особливості збірки Лазаря Барановича «Аполлонова лютя».

Реферат (огляд наукової та критичної літератури з обраної теми) / творча робота оцінюється за такими критеріями: логічність, лаконічність, стислість, аргументованість висловлювань (2 бали), володіння відповідною науковою термінологією (2 бали), адекватне висвітлення основних аспектів обраної теми дослідження (2 бали), грамотність викладу матеріалу, відсутність помилок і стилістичних похибок (2 бали), дотримання вимог до оформлення роботи (2 бали).

Вимоги до оформлення роботи: текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman 14; міжрядковий інтервал – 1,5; абзацний відступ – 0,5 см, поля: верхнє, нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см; вирівнювання тексту за шириною; нумерація сторінок у правому верхньому кутку (номер на титульній сторінці не ставиться). Обсяг 7–10 с.

Творча робота передбачає ілюстрований виклад певного фрагменту матеріалу та має містити елементи інфографіки або інших інтерактивних технік. Оцінюється за такими критеріями: інформативне насичення – не менше 5 змістовних слайдів, повнота охоплення матеріалу (2 бали), логічна послідовність і прозорість розташування інформації (5 балів), естетична привабливість (бажано дотримуватись одного стилю оформлення), відсутність помилок і стилістичних похибок (3 бали).

Словник термінів та його захист оцінюється в межах 4 балів:

4 б.	Написано усі терміни згідно із вимогами, студент вільно орієнтується у методичних термінах, може їх застосовувати під час аналізу практичної ситуації, оформлено із дотриманням дедлайну (за 2 тижня до закінчення семестру) та охайно.
3 б.	Написано 70 % термінів, студент допускає незначні технічні похибки (3-4) в оформленні, послідовність інформації правильна, також під час захисту робить 2 помилки змістового характеру.
2 б.	Написано 50 % термінів, студент допускає змістові помилки під час захисту; в окремих випадках наявні мовні та мовленнєві помилки (не більше 5-х); терміни, явища й поняття загалом майже не проілюстровано прикладами.
1 б.	Написано 10 % термінів, відповідь на теоретичне питання є поверховою (або відповідь на питання відсутня), яка не відповідає змісту питання, у ній є суттєві неточності, порушено логічний виклад думок, наявні мовні та мовленнєві помилки (від 8-ти та більше); терміни, явища і поняття загалом не проілюстровано прикладами.

Словник-мінімум укладається в довільній формі, з вказівкою на джерело. Список термінів додається. Приклад варіанту оформлення словника:

Термін	Визначення	Джерело
Бароко	напрямок у мистецтві та літературі XVII-XVIII ст., художній системі якого властиві мінливість, поліфонічність,	Новик О. Історія української літератури (давньої). К. : Центр учбової літератури,

	ускладненість форми, а також поєднання релігійних і світських мотивів, образів, контрасти, алегоризм та метафоричність.	2007. С. 210.
--	---	---------------

Словник дисципліни (41)

Автентичність	Інтермедія	Панегірик
Агіографічна література	Історична драма	Патерик
Апокриф	Козацькі літописи	Перекладна література
Апологія	Літопис	Повчання
Афоризм	Мандрівні дяки	Синкретизм
Бароко	Медієвістика	Синонім
Вертепна драма	Міраклъ	Синопис
Гомілетика	Містерія	Четъї-Мінеї
Діаріуш	Місяцеслов	Требник
Есхатологія	Мораліте	Часослов
Ізборник	Паліндром	Хронограф
Ізмарагд	Паломницька література	Шкільна драма

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Береза І.Ю., Руссова В.М. Історія української літератури (давня література): навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім.П.Могили, 2011. 171 с.
2. Білоус П.В. Історія української літератури XI-XVIII ст.: навч. посіб. К.: ВЦ Академія, 2009. 424 с.
3. Білоус П.В., Білоус О.П. Історія української літератури XI-XVIII ст.: Навч. посібник для самостійної роботи студента. К.: ВЦ Академія, 2010.
4. Демченко С. А., Сафонов Ю. М. Давня українська література (X-XVIII століття) : практикум : навч. посіб. / С. А. Демченко, Ю. М. Сафонов. К. : Знання, 2013. 231 с.
5. Ісіченко І., Архиепископ. Історія української літератури : епоха Бароко (XVII-XVIII ст.). Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : Святогорець, 2011. 568 с.
6. Новик О. Історія української літератури (давньої). К.: Центр учбової літератури, 2007.
7. Савенко О. Трансформації різдвяного та великоднього сюжетів в українській літературі XI-XVIII ст. : ионографія. Житоирт : Вид. О.О. Євенок, 2019. 440 с.
8. Сліпушко О. Давня українська література: Середньовіччя (X-XV століття): навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2020. 431 с.
9. Чижевський Д.І. Історія української літератури. К.: Видавничий центр Академія, 2003.

7.2. Додаткові:

СПИСОК ЗАГАЛЬНИХ ПРАЦЬ З КУРСУ

10. Бердо Г. Українська література XI – XVIII сторіч. К.: Щек, 2011. 191 с.
11. Білоус П.В. Актуальні питання української літературної медієвістики. Житомир: ЖДУ, 2009. 248 с.
12. Білоус П.В. Давня українська література в школі. Навчальні матеріали. Житомир: ЖДУ, 2007.
13. Білоус П.В. Зародження української літератури. Житомир: Полісся, 2001. 96 с.
14. Білоус П. Давня українська література і фольклор: проблема художнього коду. Житомир: Косенко, 2006. 110 с.

15. Грушевський М. Історія української літератури: В 6-ти т. К.: Либідь, 1993. 1996.
16. Єфремов С. Історія українського письменства. К., 1995.
17. Історія української літератури: У 12 томах. Т. 1-2. К.: Наук. думка, 2013. 840*2 с.
18. Степанишин Б. Давня українська література в школі. К.: Либідь, 2000.
19. Українська література XI-XVIII ст.: Хрестоматія з коментарями. Чернівці: Прут, 1997.
20. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI-XVIII ст.: У двох книгах. К.: Либідь, 2004-2005.

ХРЕСТОМАТІЇ ТА ЗБІРКИ, ДЕ ВМІЩЕНО ТЕКСТИ

21. Давня українська література X-XVIII ст. Твори / Упоряд. О.Сліпушко. К.: Школа, 2005.
22. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX-XV століть: У 2 кн. Кн. 1 / За ред. В.Яременка. К.: Аконіт, 2002. <http://history.org.ua/LiberUA/966-7173-14-3/966-7173-14-3.pdf>
23. Слово многоцінне. Хрестоматія української літератури XV-XVIII ст.: У 4 кн. / Упоряд. В.Яременко, Вал.Шевчук. К.: Аконіт, 2006.
24. Українська література XI-XVIII ст.: хрестоматія Українська література XI-XVIII ст.: хрестоматія / [уклад.: П. В. Білоус, Г. Д. Левченко, О. П. Білоус]; за ред. П. В. Білоуса. К.: ВЦ «Академія», 2011. 688 с.
25. Українська література XIV-XVI ст. К.: Наук. думка, 1988.
26. Українська література XVII ст. К.: Наук. думка, 1987.
27. Українська література XVIII ст. К.: Наук. думка, 1983.
28. Українська поезія: Середина XVII ст. К.: Наук. думка, 1992.
29. Українська поезія: Кінець XVI – початок XVII ст. К.: Наук. думка, 1978.
30. Українська поезія XVIII ст. (перша половина). Антологія. К.: Рад. письменник, 1988.
31. Аполлонова лютня: Київські поети XVII-XVIII ст. К.: Молодь, 1982.
32. Марсове поле: Героїчна поезія на Україні: У 2-х кн. К.: Молодь, 1988, 1990.

ЛІТЕРАТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

33. Александров О. Старокиївська агіографічна проза. Одеса: Астропринт, 1999.
34. Береза І.Ю. Зрозуміти спадкоємність // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2003. № 2. С. 30-36.
35. Брайчевський М.Ю. Автор Слова о полку Ігоревім та культура Київської Русі. К., 2005.
36. Ісіченко Ю.А. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XVI-початку XVIII ст. на Україні. К.: Наук. думка, 1990.
37. Лихачев Д.С. «Слово о полку Ігореве» и культура его времени. Л.: Худ. література, 1985.
38. Махновець Л. Про автора «Слова о полку Ігоревім». К.: Вища школа, 1989.
39. Пелешенко Ю.В. Українська література пізнього середньовіччя (друга половина XIII-XV ст. К.: ПЦ «Фоліант», 2004.
40. Пінчук С.П. «Слово о полку Ігоревім». К.: Радянська школа, 1990.
41. Прицак О. Коли і ким було написано «Слово о полку Ігоревім». К.: Обереги, 2008.
42. Рыбаков Б. А. Петр Бориславич. Поиски автора «Слова о полку Игореве». М.: Молодая гвардия, 1991.
43. Сліпушко О. Література Київської Русі: Нариси. К.: Ред. загальнопед. газ., 2005.
44. Сліпушко О. Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі. К.: Аконіт, 2002.

45. Сулима В. Біблія і українська література. К.: Освіта, 1998.
46. Сушинський Б. «Велесова книга» предків. Роздуми над сторінками вічності. К. – Одеса: Видавничий дім ЯВФ, 2001.
47. Ткач М. Володимирові боги: міфологічний зміст та систематизація головних персонажів язичницької культури. К.: Український центр духовної культури, 2002.
48. Толочко П.П. Давньоруські літописи і літописці X-XIII ст. К.: Наук. думка, 2005.
49. Федорак Н. Поетика Галицько-Волинського літопису. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2005.
50. Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» та його доба. К.: Вид-во імені Олени Теліги, Веселка, 2000.
51. Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» як історичне джерело. Таємниці давніх письмен. К.: Просвіта, 2006.

ЛІТЕРАТУРА РЕНЕСАНСУ

52. Оріховський С. Твори. К.: Дніпро, 2004. 458 с.
53. Пелешенко Ю.В. Розвиток української ораторської та агіографічної прози кінця XIV – початку XVI ст. К.: Наук. думка, 1990.
54. Пелешенко Ю.В. Українська література пізнього середньовіччя (друга половина XIII-XV ст. К.: ПЦ «Фоліант», 2004.
55. Сулима М. М. Українське віршування кін. XVI – поч. XVII ст. К.: Наук. думка, 1985.

ЛІТЕРАТУРА БАРОКО

56. Борисенко К. Prosimetrum в українській літературі барокової доби. Донецьк: Норд-прес, 2008.
57. Величковський І. Повне зібрання творів. Дзигар цілий і навпівдзегарик : Переклад, вступна стаття та примітки В. О. Шевчука. К. : Дніпро, 2004. 192 с.
58. Зібрання козацьких літописів. Густинський літопис. Самійло Величко і Григорій Грабянка. К.: Дніпро, 2008.
59. Корпанюк М. Слово і Шабля (Українське монастирсько-церковне писання...). К.: Смолоскип, 2005.
60. Краляук П. Духовні пошуки Мелетія Смотрицького. К.: Укр. центр духовної культури, 1997.
61. Крекотень В.І. Вибрані твори. К.: «Обереги», 1999.
62. Криса Б. Пересотворення світу. Українська поезія XVII-XVIII століть. Львів: Свічадо, 1997.
63. Макаров А. Світло українського бароко. К.: Мистецтво, 1994. 285 с.
64. Маслюк В.П. Латиномовні поетики і риторики XVII-першої половини XVIII ст. та їх роль у розвитку теорії літератур на Україні. К.: Наук. думка, 1983.
65. Махновець Л.Є. Сатира і гумор української прози XVI-XVIII ст. К.: Наук. думка, 1964.
66. Микитась В.Л. Давньоукраїнські студенти і професори. К.: Абрис, 1994.
67. Мишанич О. Кризь віки: Літ.-критичні та історіографічні статті й дослідження. К.: «Обереги», 1996.
68. Мишанич О. На переломі: Літературознавчі статті і дослідження. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002.
69. Поплавська Н. Полемісти. Риторика. Переконування. Тернопіль, 2007.
70. Працьовитий В. Українська історична драма. Львів: Ліга-Прес, 2002.
71. Працьовитий В. Українська історична драматургія: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2009. С. 3-31, 131-147.
72. Радишевський Р., Свербигуз В. Іван Мазепа в сарматсько-роксаланському вимірі високого бароко. К., 2006.

73. Соболев В. Літопис Самійла Величка як явище українського літературного бароко. Донецьк: МП «Отечество», 1996.
74. Сивокінь Г. Давні українські поетики. 2-ге вид. Харків: Акта, 2001.
75. Сулима М.М. Українська драматургія XVII-XVIII ст. К.: ПЦ «Фоліант», 2005.
76. Українська поезія: Середина XVII ст. К.: Наук. думка, 1992.
77. Українське літературне бароко: Зб. наук. праць. К.: Наук. думка, 1987.
78. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко. К.: Факт-Наш час, 2006.
79. Ушкалов Л. З історії української літератури XVII-XVIII століть. Харків: Акта, 1999.
80. Франко І. Забутий український віршописець XVII віку // Франко І. Збір. тв.: У 50 т. Т. 31. К.: Наук. думка, 1981.
81. Франко І. Іван Вишенський і його твори. Франко І. Збір. тв.: У 50 т. Т. 30. К.: Наук. думка, 1981.
82. Франко І.Я. Русько-український театр: історичні обриси. Франко І. Збір. тв.: У 50 т. К.: Наук. думка, 1981. Т. 29. 456 с.
83. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. К. : Вища школа, 1981. 237 с.
84. Чернігівські Афіни. К. : Мистецтво, 2002. 378 с.
85. Шевчук В. Дорога в тисячу років: Роздуми, статті, есе. К.: Рад. письменник, 1990.
86. Шевчук В. Муза Роксоланська: У 2-х кн. К.: Либідь, 2004-2005.
87. Яременко П.К. Мелетій Смотрицький: Життя і творчість. К. : Наук. думка, 1986.
88. Яременко П.К. Український письменник-полеміст Христофор Філалет і його «Апокрисис». Л., 1964.

ЛІТЕРАТУРА XVIII СТОЛІТТЯ

89. Александрович Т., Корпанюк М. Поетика прози Григорія Сковороди. Корсунь-Шевченківський: Видавець Гавришенко В.М., 2011. – 270 с.
90. Андрущенко М. Парнас віршотворний: Києво-Могилянська академія та український літературний процес XVIII ст. К.: «Українська книга», 1999.
91. Багалій Д.І. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. К., 1992.
92. Барабаш Ю. Вибрані студії. Сковорода. Гоголь. Шевченко. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006.
93. Воскресіння мертвих. Українська барокова драма. Антологія / [уклад., перекл., статті, прим. В.О.Шевчука]. К.: Грамота, 2007. 638 с.
94. Грицай М.С. Українська драматургія XVII-XVIII ст. К.: Вища школа, 1974.
95. Два століття Сковородіани. Бібліографічний довідник / Уклад. Л.Ушкалов та ін. Х.: Акта, 2002.
96. Мишанич О.В. Григорій Сковорода та усна творчість. К.: Наук. думка, 1976.
97. Мишанич О.В. Українська література другої пол. XVIII ст. та усна народна творчість. К.: Наук. думка, 1980.
98. Мишанич Я.В. «Історія Русів»: історіографія, проблематика, поетика. К.: Вид-во «Обереги», 1999.
99. Мішуков О. Європейський контекст «Історії Русів». К., 1999.
100. Наш першорозум: Вивчення творчості Г. Сковороди в школах, ліцеях, гімназіях, коледжах: методичний посібник / [за заг.ред.Г.Токмань, М.Корпанюка]. Переяслав-Хмельницький: ФОП О.М. Лукашевич, 2012. 420.
101. Нога Г. Звичаї тієї давніх школярів бували... (Український святковий бурлеск XVII-XVIII ст.). К.: Стило, 2001.
102. Ушкалов Л.В. Українське барокове богومислення: Сім етюдів про Григорія Сковороду. Х., 2001.

103. Ушкалов Л. Сковорода та інші. Причинки до історії української літератури. К.: Факт, 2006.
104. Ушкалов Л.В. Григорій Сковорода і антична культура. Харків: Тов. «Знання», 1997.
105. Федорак Н. Вінець і вирій українського бароко. Сім наближень до Григорія Сковороди. Харків: Акта, 2020. 174 с.
106. Ушкалов Л.В., Марченко О.М. Нариси з філософії Григорія Сковороди. – Х., 1993.
107. Ушкалов Л. З історії української літератури XVII-XVIII століть. – Харків: Акта, 1999.
108. Франко І. Я. До історії українського вертепу // Франко І. Зібр. тв.: У 50 т. – Т. 36. – К.: Наук. думка, 1982.
109. Шевчук Вал. Пізнаний і непізнаний Сфінкс: Григорій Сковорода сучасними очима. Розмисли. К.: Пульсари, 2008.
110. Шевчук Вал. Просвічений володар: Іван Мазепа як будівничий козацької держави і як літературний герой. – К., 2006.